

Melletted halkán pereg a falról a régi mész

Gulyás József

I.

*... Egy éjszakára hazajöttem
míslingek
és kukoricák között.*

*Őcsém, én későn jöttem,
már az álmok
keblükre vettek,
korán megyek,
míg az álmok nem adnak vissza,
ébredj!
ez a bátyád, ismered még?...*

Most hallgass ide:

II.

*Ősz lesz, s te kicsike leszel,
játszol az utcán...
Csöndesen ülsz és nem verekszel
senkivel sem
a szerencsétlenek jussán...
Majd tüsköket szórsz az útra,
de csak apád
és a testvéreid
jönnek mezítláb az alkonyattal,
nem tudod?...*

III.

Lesz egy iskolatársad,
rongyos, mindig-nevető gyermek.
Aztán elmegy...
Egy napon találkozol vele
a Kossuth-utcán:
seprével a vállán
jön veled szemben,
emberként,
a tegnapioknál is csendesebben.
Gondolkozol
és nem emlékszel vissza,
hogyan nevet...

IV.

Lesz egy barátod,
kalauz a Szabadka-Palics
közti távon...
A neve valamilyen Sándor.
Tudod róla még, hogy román,
nincsen testvére,
nincsen apja...
Belép. Aprópénzt számol
s nem kérdi: meddig...
„Jó ember” mondják
„a féldinárokat is visszaadja...”

V.

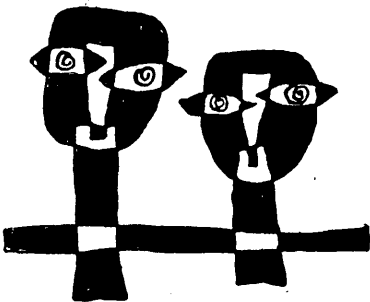
Lesz egy szomszédod,
napszámos, püpos, kis ember:
a fiaival, hallod,
hogy mindig verekszik...
Egy napon eljön a temetőcsősz,
azt mondják
a béréért jött: négy éve,
egy fekete téli délutánon
sirt vágott
a nyomor tüdőbajának...

VI.

Lesz egy ismerősöd: fuvaros...
éjjelenként,
ha a kiskocsmá ablakán át
benéznél – látnád...
Meggúvó, csöndes ember –
lovát a gyerekek hajigálják:
nem nyúl az ostorához,
nem szól,
csak néz, néz az alkonyat alá,
mint aki álmos...

VII.

Ülsz a kávéházban,
más ember poharát nézed

s ha rajtakapnak
elfordulsz
és talán sírnál,
de mintha messziről hallanád
azt a régi zajt:
foggátok meg! foggátok meg!
megőrült
a nyomorult ember!...
Kötözzétek meg,
hogy ne bántson,
tömjétek be a száját,
hogy ne kiabáljon,
mert alusznak...
És csöndesen elmész haza...

VIII.

Hazafelé mész...
aki éjszaka megy hazafelé
ne bántsátok...
mint a többi ember: olyan,
csöndben megy az úton,
minek bántanátok?...
Bús, mint aki
mindenfelé hazafelé megy:
egyszer itt, máskor ott
de mindig otthon —
sok kilincs,
mind az övé és egy sem...
(sokan vannak
jaj, sokan!...)
És rohan, rohan
az időnél is sebesebben...

IX.

Sírnod lenne jó
s csak száraz ujjaid csorognak
végig arcodon —
mintha nevetnél...
Vetkőzől
és úgy szeretnéd,
ha a Nap nem jönne föl
egyszer, amíg kívánod:
hosszú sötétség
lenne itt a földön,
hogy kinyújthasd jól az ujjaid,
a gerincedet, a lábad...

X.

Lesz egy álmod, folytatásos
nagy álmod:
egy görnyedt asszony
ebédet hord
kosarában a folyó irányából...
Sok év után
egy délben majd nem jön,
az emberek ülnek,

várják és
csönd fú a tengerekről...
A gyermekei majd kihozzák...

XI.

Megállsz a kútnál
és keresed a lenti embert:
a mélyben
nevetés volt, most
sárral, homokkal összefreccsent
vér zajlik,
csöndesen vádol...
Lentről indulva
számolod a téglát:
egy, kettő, három...
aztán fentről indulsz:
egy, kettő, három...
tovább a kútrovást nézed
s gondolod:
ágnak talán elég lesz...

XII.

Gépnél leszel:
valaki majd neveden szólít,
akit sohasem láttál:
„nehéz? bírd!
szakadj belé!
vagy estére
fölfalnak a kukoricások...”
Reggel az ember, lehet,
hiába keres,
csak azok a rudak,
átkos, eldobált, virágtalan
rudak maradnak...

XIII.

Boltban dolgozol,
zsákokat, ládákat hordasz,
és sok mást
az asszonyok után...
Holnap már
más ajtón kopog a kezed
s megköszönnéd
ha akkor is megismernének,
úgy mintha te lennél
a liszt, a só, a víz...

XIV.

Tavasza felé lesz,
hogy mekkora szalonnád van
két tenyéren
fölmutathatod...
Rügy-rengeteg alszik a fákon –
a költő barátod
úgy fáj,
mint egy-falat kenyér;

hallgatsz itt bent,
tülsökszúrása ég a szádon –
isztok, isztok,
egyszer majd elfelejtek
mindent...
és egymásra sem emlékeztek...

XV.

Ülsz Újvédéknél a Duna szélén
csöndes délutánon,
rakodómunkásokat nézel...
valaki hozzájuk vág:
„húzd meg!
nincs iskolátok!..”
elnézel amerre elhúz a tenger
s mire visszanézel –
késő tél lesz,
és nem maradt meg semmi
csak emlékezetben...

XVI.

Művész leszel;
fehér könyvvel a hónod alatt
bolyongsz
az őszi tarlón
és mindig csontvázakat rajzolsz...
úgy szereted,
hogy az arcon
ne lásd az élet-nyomot...
Te sem tudod
és senki sem tudja
miért,
de azt mondják: bolond...

XVII.

Erdőőr leszel,
tudod rejtékét az ordasoknak,
az út, mely hozzájuk vezet,
ismeretlen bár,
mint az esőverte nyomok...
Bújj el az erdő fáiban,
a szelid őzek
tekintetében bújj el,
mert talán
ismer és téged keres a farka
legőrületesebb vadja
a halál...

XVIII.

Szembeteg leszel,
lassan áradó, nagy, végtelen
sötétség fog át...
Körötted mondogatják
az emberek: tavasz lesz...
megérezed

s mész az ablakok felé
önmagaddal szemben...
közeledtek —
s a szemek üresen néznek,
mint a vermek,
mint a szobák,
melyekből elhurcolkodtak
az éjszakával vertek...

XIX.

Öcsém, így jársz majd,
s a könny kié
lesz, amely félrecsorog...?

XX.

... Ünnepe lesz:
hanyatt nyújtózol el az ágyon,
melletted halkan
perreg a falról a régi mész,
a padláson valaki fent zörög,
hallgatod... nem,
a te beteg tudód hörög
a dalra, mely
fájó, mély emlékbe vész...

